

50 nepozabnih požrtij

Kaj jedo v filmih?

Zoran Smiljanic

S hrano v filmih je križ. Filmski ustvarjalci se je izogibajo, kolikor se le da, saj jo je težko nadzorovati, skoraj tako kot otroke, živali ali vodo. Hrana hitro izgublja lep videz, svežino in obliko, se kvari, propada in smrdi, pri ponavljanju prizorov prihaja do težav s kontinuiteto, pa še igralci je ne marajo. Kolikokrat smo že videli prizore, kjer naj bi bili ti sestradani, pa le brkljajo po krožniku (spomnimo se Toma Hanksa v filmu *Pot v pogubo*, ki hrano z vilicami samo premetava z enega kupčka na drugega in je sploh ne da v usta) ali pa jo vneto žvečijo, vendar nikoli ne pogoltnjejo. Ko režiser zakliče *stop!*, igralci hrano izpljunejo v vedro, ki vedno stoji poleg, saj si ne morejo privoščiti, da bi pri ponavljanju prizorov vsakič pogoltnili grizljaj. Hrana je torej packarija in nebodigatreba.

Téma hrane na filmu je tudi skromno zastopana v strokovni literaturi. Razen nekaj ameriških knjig in enega srbskega raziskovalnega projekta (Ana Banić Grubišić o prehranjevanju v postapokaliptičnih filmih) je področje silno slabo obdelano, kar preseneča, saj se vsakega filmskega aspekta strokovno in poglobljeno loteva na desetine tiskanih produktov. S hrano na filmu se večino ubadajo le instant člančiči in površni sezname.

Antropolog Claude Lévi-Strauss je izjavil, da »hrana ni dobra le za prehranjevanje, pač pa tudi za premišljevanje.« In bolj kot je Holivud premišljeval o hrani, bolj mu je smrdela in bolj vneto jo je črtal iz svojih filmov. Zakaj? Holivudski cenzorji so v svoji razsvetljenosti prepovedali prikazovanje spalnic in straniščnih školjk v filmih, saj so se tam dogajale strašno pohujšljive reči, pred katerimi so nas hoteli zaščititi. Potem pa so input-output analogijo uporabili tudi za prehranjevanje in ga neuradno pahnili v

ilegalo. Saj ne, da se v filmih ne bi jedlo, toda ob tem je bilo čutiti nelagodje, ki ga najlažje premostiš, če o tem ne govoriš.

Prvi, ki je prekršil pravilo molka, je bil Hitchcock, ki je v *Psihu* prikazal straniščno školjko, poleg tega pa se je v svojih filmih hrani posvečal na prav poseben način. Da je hrana njegova velika ljubezen (in težava), se je videlo že po njegovi postavi, hrano pa je povezoval s stvarmi, ki na prvi pogled z njo nimajo zveze: s seksualnostjo in z nasiljem. Marion Crane iz *Psiha* popoldansko pavzo za malico izkoristi za hitri seks z ljubimcem, za zadnjo večerjo pa se v družbi nagačenih ptičev komajda dotakne sendviča, ki ji ga je pripravil gostitelj Norman Bates, ki pripomni, »da je kot ptiček.« Sloviti poljub iz *Razvpite pride* po tem, ko Ingrid Bergman Caryju Grantu speče piščanca, in tudi Grace Kelly v filmu *Ujemite lopova* najbrž ni imela v mislih piščanca, ko je taistemu dala na izbiro: »*Leg or breast?*« Eden najbolj zloveščih prizorov *Suma* vključuje le kozarec mleka in ne pozabimo, da Paul Newman in sodelavka trdoživnega vzhodnonemškega agenta v *Raztrgani zavesi* z glavo stlačita v pečico in tam zaplinita.

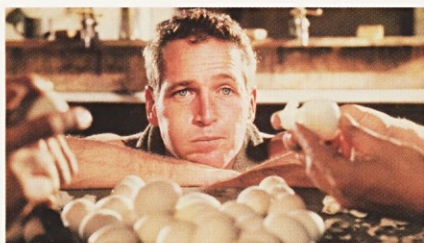
Izdelava filmov je podobna pripravi hrane. Kuharji vzamejo že obstoječi recept, kakšno sestavino dodajo ali odvzamejo in jed popečejo po svoje. Včasih ustvarjalci tvegajo s kreacijami, karšnih še ni bilo, večinoma pa igrajo po točno določenih pravilih, kjer ničesar ne prepuščajo naključju in ustvarjajo neosebne filme, ki so si podobni kot hamburger hamburgerju.

In kako je s hrano v slovenskem filmu? Slabo. Slovenija je kulinarčno podhranjena dežela; junak se lahko mirno sprehodi skozi ves film brez enega samega obroka. Poganja

ga pijača, ne pa hrana. In tudi ko kaj pojé, je to posneto brez domišljije, okusa, užitka in presežka. Na slovenskem filmu je tudi ohcet videti kot pogrebščina (*Na klancu*) ali pa si na njej brata skočita v lase (*Tistega lepega dne*), veliko je odtujenih družinskih kosil ali etnoloških obrokov (*Kekec*, *Veselo gostüvanje*), piknik s sendviči pa se zgodi na deževen dan (*Stereotip*). Če se na mizi celo znajde kak priboljšek kot pršut (*Nasvidenje v naslednji vojni*), konzument že v naslednjem hipu z življenjem plača trenutek kulinaričnega užitka. Če imajo v naslovu jed ali obrok (*Kruh in mleko*, *Zadnja večerja*, *Sedmina*), je to le metafora, saj hrane v filmu zares ne vidimo. Kot da sta *Kajmak in marmelada* največji kulinarični in izrazni domet domačega filma. Zato kljub pregovornemu domoljubju tokrat ne bo obligatornega domačega prispevka. Počakali bomo, da se bo odnos do hrane razvil; da bo kdo penetriral v potico, da se bodo obmetavali s prekmursko gibanico ali počeli kaj vznemirljivega s kranjsko klobaso ...

V tem gurmanskem Kalibru smo vam pripravili 50 menijev (in veliko več posameznih obrokov) s katerimi smo poskušali slediti pravilom uravnotežene prehrane. Na meni smo uvrstili vse skupine živil, tudi tiste bolj ekstravagantne in eksotične, ki se na naših jedilnikih ne znajdejo pogosto, predvsem nas je zanimala filmsko atraktivna, nenavadna in mestoma neprijetna ali celo šokantna priprava, prezentacija ali konzumacija hrane. Pri izboru jedače, obdelavi teksta ter popravljanju vsebinskih in faktografskih napak je požrtvovalno sodeloval urednik Gorazd Trušnovc, za kar se mu iskreno zahvaljum.

Naj se bakanalije začno!

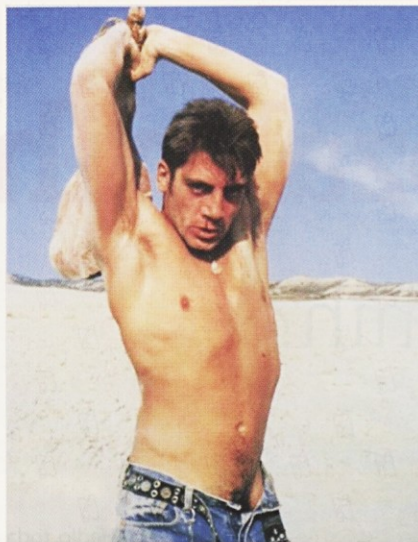
1. Jajca

V filmu *Hladnokrvni kaznjeneec* (Cool Hand Luke, 1967, Stuart Rosenberg) Paul Newman v zaporu za stavo v eni uri pojé 50 trdo kuhanih jajc, in ko na koncu kot Jezus leži na mizi, je njegov trebuh res napihnjnjen, kot se je slikovito izrazil eden njegovih sojetnikov: »... kot lubenica, ki se bo vsak hip razpočila.« V *Rockyju* (1976, John G. Avildsen) Sylvester Stallone pred treningom na tešče vase zlije pet surovih jajc, pri tem mu del steče po bradi na majico. In olajšano rigne.

2. Špageti

V romantičnem prizoru pod zvezdami je sta špagete zaljubljena cukca v Disneyjevi animaciji *Dama in potepuh* (Lady and the Tramp, 1955, C. Geronimi, W. Jackson, H. Luske). Rosanna Arquette je morala v restavraciji pojesti kar dve veliki porciji špagetov zaradiENZOVEGA (Jean Reno) patološkega strahu pred materjo v *Veliki modrini* (Le grand bleu, 1988, Luc Besson), doma pa je dobila še répete. Zvrhan krožnik špagetov je pospravil tudi Nino Manfredi v italijanski socialni groteski *Grdi, umazani, zli* (Brutti, sporchi e cattivi, 1976, Ettore Scola), nato pa je izvedel, da so jih domači »začinili« s pol kile podganjega strupa. Nino s kolesom panično odkolovrati do morske obale, si z zračno tlačilko vbrizga morsko vodo v želodec, izbruha vse špagete (in onesnaži nekaj deset metrov obale) ter preživi. Maščevanje bo sladko.

3. Pršut, pršut in česen, česen

Pršut, pršut (Jamón, jamón, 1992, Bigas Luna) je film, kjer igra hrana pomembno vlogo: poleg tega, da se nahaja v naslovu in da Javier Bardem ves čas osvaja Penélope Cruz s pršutom in zadahom po česnu, je posušena svinjska krača morilsko orodje, s katerim Bardem v finalnem spopadu nasprotniku zada smrtni udarec. Še nekaj filmov s hrano v naslovu: *Duck Soup*, *Smultronstället* (Divje jagode), *Riso amaro* (Grenki riž), *Anche gli angeli mangiano fagoli* (Tudi angelčki bi jedli fižol), *Hamburger Hill*, *Layer Cake*, *Porridge*, *Attack of the Killer Tomatoes*, *Cannibal Women in the Avocado Junge of Death*, *The Gingerbread Man*, *Poulet au vinaigre* (Piščanec v kisu), *In the Land of Milk and Honey* ...

4. Fižol, čebula in klobase

Ann-Margret se v rock operi *Tommy* (1975, Ken Russell) orgiastično valja v mešanici fižola in tekoče čokolade, v *Vročih sedlih* (Blazing Saddles, 1974, Mel Brooks) se kavboji ob tabornem ognju napokajo pasulja, potem pa glasno prdijo, v *Človek z imenom Trinita* (Lo ciamavano Trinità..., 1970, E.B. Clucher) in *Imenujem se Nobody* (Il mio nome

è Nessuno, 1973, Tonino Valerii) Terence Hill zmaže polno ponev fižola in hlebec kruha ter glasno rigne. Špageti vesterni so nasploh znani po nekulturnem in ekscesnem prenažiranju, cmokanju, mlaskanju, goltanju ter govorjenju in krohotanju s polnimi usti. Spomnimo se le prizora prehranjevanja bogatašev na začetku špageta *Skrij se!* (Giù la testa, 1972), kjer je Sergio Leone usta jedcev posnel tako od blizu, da delujejo kot anusi med opravljanjem potrebe. Eden bolj odštekanih špagetov je *Cipolla Colt* (1975, Enzo G. Castellari), kjer Franco Nero potuje s polnim vozom čebule, ki jo ves čas jé kot jabolka. Bud Spencer in Terence Hill v *Pazi, da ne bo gneče!* (...altrimenti ci arrabbiamo!, 1974, Macello Fondato) tekmujeta, kdo bo pojedel več klobas. In pojedsta jih veliko. S klobasami si skuša povrniti moč taboriščnik *Paskvalino lepoteč* (Pasqualino Settebellezze, 1975, Lina Wertmüller), ki je preveč slaboten, da bi spolno zadovoljil debelo esesovko.

5. Konji

V vesternu *Sodnik za obešanje* (The Life and Times of Judge Roy Bean, 1972, John Huston) zloglasni bandit Bad Bob prijezdi v mesto, nekaj časa terorizira meščane, nato postane lačen, ustrelji nekega konja in mimoidočemu ukaže: »*Skuhaj mi ga – z veliko čebule!*« Odnos do konj na Divjem zahodu lepo ponazarja dialog iz vesterna *Pravi kavboji* (Culpepper Cattle Co., 1972, Dick Richards), kjer mladi kavboj občuduje konja starejšega kolega: »*Kako lep konj. Kako mu je ime?*« »*Ne dajem imena nečemu, kar bom mogoče moral pojesti.*«

6. Ribe

V filmu *Koža* (La pelle, 1981, Liliana Cavani) na slavnostnem banketu, kjer sodeluje izbrana italijansko-ameriška smetana, postrežejo bizarno jed, ki je videti kot morska deklica oziroma riba s človeškim obrazom. (V istem filmu iz ostankov obare rekonstruirajo kosti človeške roke.) Še nekaj ribjih kosti: v filmu *Odrešitev* (Deliverance, 1972, John Boorman) ribo preluknjajo z lokom in jo pojedjo za večerjo, v *Ribi, imenovani Vanda* (A Fish Called Wanda, 1988, Charles Chrichton) Vando požrejo, v *Otoku* (Seom, 2000, Kim Ki-duk) ribi odrežejo rezino z boka in jo spustijo nazaj v vodo, v *Help me Eros* (Bang bang wo ai shen, 2007, Lee Kang-Sheng) pa servirajo še živega krapa. In še dve enolični prehrani: v *Brodolomu* (Cast Away, 2000, Robert Zemeckis) se Tom Hanks štiri leta prehranjuje izključno z ribami (in občutno shujša), v *Sleparjih* (Matchstick Men, 2003, Ridley Scott) pa fobični Nicolas Cage konzumira le tunino iz konzerv.

7. Pizze in dodatki

Ninja želve (Teenage Mutant Ninja Turtles, 1990, Steve Barron) obožujejo pizze. Neka gostja v filmu *Betty Blue* (37°2 le matin, 1986, Jean-Jacques Beneix) se pritoži nad pizzo, zato ji Jean-Hugues Anglade pripravi novo, na katero zmeče nekaj ostankov iz kante za biološke odpadke, za konec pa jo potrese še s pepelom cigarete; gostja je navdušena. In seveda *Skrivnostna pica* (Mystic Pizza, 1988, Donald Petrie), kjer lastnica fanatično skriva recept za omako.

8. Pojedina življenja

Aperitiv: šest steklenic vina Château Lato-ur 1945, šest litrov šampanjca Metuzalem in pol ducata gajb temnega piva (kar je bistveno manj kot ponavadi)

Predjed: školjke s pomfrijem, pašteta iz mastnih gosjih jeter, kavjar iz jesetra, mehko kuhana jajca s šunko in holandsko omako, porova pita, žabji kraki v man-

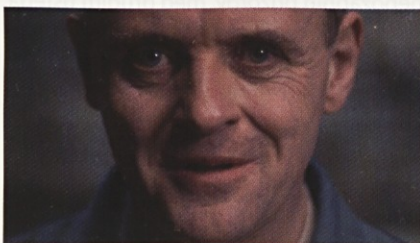

dljevi omaki, prepeličja jajca s pirejem iz gob; vse skupaj zmešano v vedru s prepeličimi jajci in dvojno porcijo gosje paštete na vrhu.

Glavna jed: zajčja obara v omaki iz tartufov s slanino, pomarančnim likerjem Grand Marnier, inčuni in smetano.

Poobedek: kot las tenka metina čokoladica

V zloglasnem skeču iz filma *Smisel življenja Montyja Pytona* (Monty Python's The Meaning of Life, 1983, Terry Jones) groteskno debeli gospod Creosote požre vso to količino hrane in pijače, vmes obilno bruha, tudi po čistilki, nazadnje pa mu *maitre d'* (šef strežbe John Cleese) za posladek ponudi »eno malo, čisto drobceno ploščico metine čokoladice«. Creosote se nekaj časa upira, češ da je poln, nazadnje pa popusti in jo pogoltne ter dobesečno eksplodira, da njegovi organi, drobovina in telesni sokovi brizgnejo po vsej restavraciji.

9. Človekovina, prvič

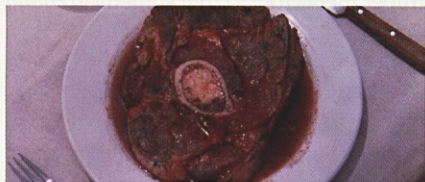
Kanibalizem je gotovo ultimativna kulinarčna izkušnja. V filmih *Živi* (Alive, 1993, Frank Marshall) in *Four of the Apocalypse* (I quattro dell'apocalisse, 1975, Lucio Fulci) so človeško meso jedli iz nuje, da bi preživel,

v *Ocvrtih zelenih paradižnikih* (Fried Green Tomatoes, 1991, Jon Avnet) pa so nasilneža spekli na žaru in ga postregli gostom, da bi prikriili umor. Na podoben način so se trupel znebili tudi v črni komediji *Eating Raoul* (1982, Paul Bartel) in *Sweeney Todd: Hudičev brivec* (Sweeney Todd: The Demon Barber of Fleet Street, 2007, Tim Burton), kjer so zaklane žrtve vmešali v pite, ki so požele velikanski uspeh. V art filmu *Kuhar, lopov, njegova žena in njen ljubimec* (The Cook, the Thief, His Wife & Her Lover, 1989, Peter Greenaway) lopov svoji ženi postreže hrustljivo zapečenega ljubimca. Junak nove dobe pa je zagotovo dr. Hannibal Lecter (Anthony Hopkins), ki v filmu *Ko jagenjčki obmolknejo* (The Silence of the Lambs, 1991, Jonathan Demme) nedvoumno izrazi svoje prehrambne preference: »I ate his liver with some fava beans and a nice chianti.« (Pojedel sem njegova jetra z bobom in finim chiantijem.) Izjavo pospremi s sladostrastnim srkanjem. V nadaljevanju *Hannibal* (2001, Ridley Scott) dr. Lecter barabi Krendlerju (Ray Liotta) postreže z njegovimi lastnimi (rahlo popečenimi) možgani, v *Rdečem zmaju* (Red Dragon, 2002, Brett Ratner) pa je glasbenika iz simfoničnega orkestra, ki je na koncertu fušal, serviral njegovim kolegom.

10. Človekovina, drugič (predelana in prikrita)

Ceneno in lahko dostopno hrano prihodnosti, imenovano zeleni soylent, v filmu *Zelena sonce* (Soylent Green, 1973, Richard Fleischer) proizvajajo iz ljudi. Tudi v *Delikatessah* (Delicatessen, 1991, Marc Caro, Jean-Pierre Jeunet) se iznajdljivi mesar domisli načina, kako se bo dokopal do trajnih zalog svežega mesa. Na podobno idejo je prišel mesar in ljubitelj mladih fantov Fritz Haarmann (resnična osebnost iz časa Weimarske republike), ki v filmu *Ubijalec* (Der Totmacher, 1995, Romuald Karmakar) svoje žrtve predela v klobase in jih uspešno plasira na vedno lačnem trgu. Ljudi so v mesne izdelke zmleli tudi v kriminalki *Lev med gangsterji* (Prime Cut, 1972, Michael Ritchie) ... In če malo premislimo, tudi *Pijevo življenje* (Life of Pi, 2012, Ang Lee) govori o kanibalizmu, le da je kamuflirano v živalski svet.

11. Človekovina, tretjič (družine in skupine)

Kanibali, kanibalske družine in kanibalizem? Eh, tega se je nabralo že toliko, da jim je težko slediti: *Teksaški pokol z motorco* (The Texas Chain Saw Massacre, 1974, Tobe Hooper) in vsi rimejki, *Opazujemo te* (The Hills Have Eyes, 1977, Wes Craven) plus rimejk (2006, Alexandre Aja), *Ljudožerci Amazonke* (Cannibal Ferox, 1981, Umberto Lenzi), *Ljudožerci* (Ravenous, 1999, Antonia Bird), *Težave vsak dan* (Trouble Every Day, 2001, Claire Denis), *Smo, kar smo* (Somos lo que hay, 2010, Jorge Michel Grau) in rimejk, kanibali so bili tudi člani kulta Thulse Dooma v *Conanu barbaru* (Conan the Barbarian, 1982, John Milius), pa zombiji iz neštevilnih filmov, nastopajo pa tudi v Fellinijevem *Satirikonu* (Satyricon, 1969), brazilskem kultnem *Macunaíma* (1969, Joaquim Pedro de Andrade), prazgodovinski *Vojni za ogenj* (Quest for Fire, 1981, Jean-Jacques Annaud) in futuristični distopiji *Cesta* (The Road, 2009, John Hillcoat), itd., itd. ... Je sploh še kdo šokiran?

12. Nacionalne kuhinje

Julia Roberts je v egomansko-razgledniško-newageovskem gastrokiču *Jej, moli, ljubi* (Eat Pray Love, 2010, Ryan Murphy) tako zoprna, da ji privoščimo vsaj drisko, če že ne zapeko. V *Moji obilni grški poroki* (My Big Fat Greek Wedding, 2002, Joel Zwick) se Američan zaplete z Grkinjo, potem pa mu njeni tastari kot tudi vso bližnje in daljno sorodstvo težijo z grškimi specialitetami, glasbo, običaji in vero ... V past lokalne kuhinje so se ujeli tudi junaki *Prekokane noči 2* (The Hangover Part II, 2011, Todd Phillips) pa tudi številni drugi raziskovalci novih dežel. Med njimi je tragična usoda doletela mladega popotnika Chrisa McCandlessa (resnična oseba) iz filma *V divjino* (Into the Wild, 2007, Sean Penn), ki je na Aljaski užitne jagode zamenjal s strupenimi ...

13. Zen kulinarika

Japonska parodija prehranjevalnih obredov *Tampopo* (1986, Juzo Itami) vsebuje kup nepozabnih prizorov, med drugim tistega, ko kuharski mojster uči vajenca, kako se je treba posvetiti hrani in da se je treba vsaki živali zahvaliti za njeno žrtev ..., pa prizor, kjer mama vstane iz smrtne postelje, da bi skuhala kosilo za družino ..., in prizor, kjer se umirajoči gangster spominja priljubljene jedi ..., in seveda prizor, kjer se gangster in ženska rajcata s hrano: on ji na bradavico potrese sol, jo pokaplja z limoninim sokom in posesa, potem pa ji na trebuh položi žive kozice, da jo s praskljanjem spravljajo v neznosno ekstazo ..., in seveda rumenjak, ki si ga z usti podajata toliko časa, dokler se v njenih ustih ne razlije po bradi in slavnostni obleki ... Aja, Tampopo pomeni regrat.

14. Menu à la Steven Spielberg

Žrelo (Jaws, 1975): vloge so se obrnile in tokrat smo ljudje postali hrana za veliko belo mrcino; verjamemo, da je še posebej uživala pri svoji prvi žrtvi, sočni in slastni nočni plavalci Chrissie. *Bližnja srečanja tretje vrste* (Close Encounters of the Third Kind, 1977): Richard Dreyfuss izdelava model gore Devils Tower iz pire krompirja. *Indiana Jones in tempelj usode* (Indiana Jones and the Temple of Doom, 1984): na banketu v indijski palači postrežejo pitona, iz katerega se vsujejo žive jegulje, ki jih gostje trpajo v usta, naslednji hód so kuhani hrošči, pa juha iz oči, za desert pa ohlajeni opičji možgani. *Imperij sonca* (Empire of the Sun, 1987): mladi Christian Bale zbira gosenice, saj so proteini ključ do preživetja v taborišču. *Kljuka* (Hook, 1991): Peter Pan in otroci uživajo v imaginarni pojedini. *A. I. Umetna inteligenca* (Artificial Intelligence: A. I., 2001): mali robot David ne sme jesti, saj bi vnos hrane lahko pokvaril njegov občutljivi mehanizem. *München* (Munich, 2005): tajna izraelska skupina po vsaki uspešni likvidaciji pripravi pojedino (košer), s katero proslavijo uspešno izvedeno nalogo; čez čas, ko začno naraščati občutki krivde, se kopiči tudi hrana, vendar se je nihče več ne dotakne.

15. Hobotnice in druge živali

Junak filma *Stari* (Oldboy, 2003, Park Chan-wook) je 15 let jedel izključno ocvrte cmoke, zato si je zaželel nekaj surovega in pojedel živo hobotnico oziroma štiri, saj je prizor zahteval toliko ponovitev ... Poglejmo si še nekaj živali, ki so jih ubili in tudi zares pojedli (del seznama smo v *Ekranu* uporabili

februarja 2010 v Kalibru Kdo je ubil Bambi-ja?). *Poljub vampirja* (Vampire's Kiss, 1988, Robert Bierman): Nicolas Cage zares poje živega ščurka oziroma tri. *Ljudožerci iz Amazonke* (Cannibal Holocaust, 1980, Ruggero Deodato): domorodci pokončajo in požrejo pajka, opico in želvo velikanko. *Dolga hoja* (Walkabout, 1971, Nicolas Roeg): Aborigin ubije in poje kuščarja ter več kengurujev. *Strahote bele zore* (White Dawn, 1974, Philip Kaufman): Inuiti s sulicami pokončajo mroža in ga pripravijo za ozimnico. *Dolina* (La Vallée, 1972, Barbet Schroeder): domorodci s Papue Nove Gvineje s koli potolčejo tri svinje, jih spečejo in pojejo. Čeprav tega ne vidimo, so zagotovo pohrustali svinje, ki so jih zaklali v filmih *Dvajseto stoletje* (Novecento, 1976, Bernardo Bertolucci, *Insiang* (1976, Lino Brocka), *Južnjaška uteha* (Southern Comfort, 1981, Walter Hill), *Drevo za cokle* (L'albero degli zoccoli, 1978, Ermanno Olmi), *Salon Kitty* (1976, Tinto Brass) in *Bennyjev video* (Benny's Video, 1992, Michael Haneke). Coppola je prisegal, da bi tistega bivola, ki so ga domorodci pokončali z mačetami v *Apokalipsi danes* (Apocalypse Now, 1979, Francis Ford Coppola), tako ali tako ubili in da je končal na krožnikih. Okej, verjamemo. Da je Coppola velik gurman, dokazuje tudi ...

16. Mafijska prehrana

... *Boter* (The Godfather, 1972), ki je pravzaprav v kriminalko kamufliran film o hrani. V njem namreč nenehno proslavljajo pri bogato obloženih mizah, nabavljajo hrano, jo kuhajo, jedo in govorijo o in ob njej: pomaranče se nahajajo v vsakem prizoru, ki napoveduje nasilje; v prizoru v restavraciji Louis, kjer Al Pacino ustrelji McCluskeyja in Sollozza, naročijo »najboljšo teletino v mestu«; ko debeluh Clemenza likvidira izdajalca v avtu, ne pozabi na sladke zavitke v rahlem testu (*»Leave the gun. Take the cannoli.»*) – ki so bili, mimogrede, v tretjem *Botru* usodni za Elija Wallacha. Ko izbruhne vojna med gangsterskimi družinami, Clemenza Pacina pouči, kako se kuha za 20 ljudi: *»Začneš z malo olja. Potem popražiš malo česna. Vržeš*

noter paradižnik, paradižnikovo omako in pražiš; paziš, da se ne sprime. Ko zavre, dodaš klobase in mesne kroglice. In še malo vina in še malo sladkorja – to je moja domislica.»; Marlon Brando z lupino pomaranče straši vnuka, takoj zatem ga zadane infarkt in umre med paradižniki; da mrtvih rib, konj in olivnega olja Genco niti ne omenjamo. Plus »Enzo the Baker«.

17. Čevelj

Sestradni iskalec zlata v *Zlati mrzlici* (The Gold Rush, 1925, Charles Chaplin) poje lasten čevelj z vezalkami in pri tem pokaže celo nekaj stila in manir. V kratkem dokumentarcu *Werner Herzog Eats His Shoe* (1980, Les Blank) mu je sledil nemški režiser, ki je lastni čevelj pohrustal zaradi izgubljene stave, in pristavil: *»I'm quite convinced that cooking is the only alternative to filmmaking.«*

18. Ratatouille

Ko neusmiljeni in odljudni kulinarični ocenjevalec Anton Ego končno ugrizne v Remyjev ratatouille (tradicionalna jed z dušeno zelenjavo, ki ima v imenu besedo rat – podgana), se v njem prebudijo zdavnaj pozabljeni spomini na otroštvo (okus ga spomni na mamo, na njeno toplino, na njene z ljubeznijo pripravljene jedi) in Antonovo v led okovano srce se začne tajati ... Animirani film *Ratatouille* (2007, Brad Bird, Jan Pinkava) je himna o lepoti in moči hrane ter nostalgično posvetilo okusom preteklosti. In ko smo že pri gurmanskih animacijah, omenimo še film z bizarnim naslovom *Oblačno z mesnimi kroglicami* (Cloudy With a Chance of Meatballs, 2009, Phil Lord, Chris Miller), ki naj bi bila pustolovščina epskih ... porcij.

19. Hitra prehrana

Super veliki jaz (Super Size Me, 2004): zagnani Morgan Spurlock ima po mesecu prehranjevanja v McDonald'su resne težave z zdravjem, pa tudi s potenco. *Prosti pad* (Falling Down, 1993, Joel Schumacher): razkurjeni Michael Douglas ugotavlja razliko med debelim, okroglim in sočnim hamburgerjem na reklamnem panoju ter majhnim, sploščenim in zaniknim, ki ga je dobil. *Zadeta modela* (Harold & Kumar Go to White Castle, 2004, Danny Leiner): obsedena junaka uresničita življenjske sanje in pojesta dva ducata hamburgerjev – vsak. *Avtoštopar* (The Hitcher, 1986, Robert Harmon): zamišljeni C. Thomas Howell bi kmalu pohrustal človeški prst, ki se skriva med pomfrijem. *Šund* (Pulp Fiction, 1994, Quentin Tarantino): pravičniški Samuel L. Jackson degustira hamburger Big Cahuna in pripadajoči napitek; posebna vrsta perverzije je, da na smrt obsojenemu odžiraš njegov zadnji grizljaj in mu posrebaš zadnje kapljice osvežilne pijače.

20. All inclusive

Bill Murray v filmu *Neskončen dan* (Groundhog Day, 1993, Harold Ramis) pade v časovno zanko, zato lahko jed, kar hoče in kolikor hoče, ne da bi se mu poznalo na kilaži, brez strahu pred povišanim holesterolom, sladkorjem, trigliceridi ... Neverjetne količine hrane je zaužil tudi »Požeruh« iz trilerja *Zedem* (Se7en, 1995, David Fincher), vendar ne po svoji volji, saj ga je morilec John Doe prisilno hranil do smrti. Iz fikcije v realnost: med tragične žrtve prenašanja sodi tudi Chris Farley, zvezda komedije *Tomažek* (Tommy Boy, 1995, Peter Segal), ki je umrl le dve leti po tem filmu, star 33 let.

21. Hrana kot afrodisiak

Angleška kostumska komedija *Tom Jones* (1963, Tony Richardson) je postregla s slastno lascivnim prizorom, v katerem se naslovni junak in pohotna služkinja medsebojno vzburljato s srebanjem juhe, sesanjem jastogovega mesa, glodanjem puranovega stegna, goltanjem ostrig in grizljanjem sočnih hrušk. Korak dlje je šel *Devet tednov in pol* (Nine 1/2 Weeks, 1986, Adrian Lyne), kjer Mickey Rourke v prizoru ob hladilniku Kim Basinger pita z rezinami trdo kuhanega jajca, olivo, višnjevim želejem, jagodami in šampanjcem, potem pa sladki niz preseka z grenkim sirupom za izkašljevanje, nadaljuje z nevtralnimi makaroni, jo zavaja s slastnim pudingom, nakar jo spet šokira s pekočim feferonom, da je revica čisto iz sebe, zatem jo ohladi z mlekom, pošprica z mineralno vodo, premaže z medom, potem pa plane po njej ... Film ne pokaže, kdo je potem vso to svinjarijo počistil. V parodiji *Napihnjenci* (Hot Shots!, 1991, Jim Abrahams) Charlie Sheen speče jajce s slanino na trebuhu vroče Valerie Golino.

22. Hrana kot eliksir ljubezni

Mehiška fraza *Kot voda za čokolado* (Como agua para chocolate, 1992, Alfonso Arau) se ne nanaša na izdelavo čokolade, pač pa na temperaturo vode, ki se nahaja tik pred vreliščem, preden vanjo vsujemo čokolado. Opisuje torej stanje človeka, ki je tako razburjen, da ga bo vsak čas razneslo. V takem vročičnem stanju zaljubljenosti se nahaja junakinja Tita, ki zna svoje počutje pretočiti v jedi, ki jih pripravlja, te pa spet magično

vplivajo na tiste, ki jih pojedjo. Na koncu zaradi Titinih čarobnih jedi ljudje postanejo boljši, zaljubljeni in strastni ... kot voda za čokolado. Matevž Rudolf bi pripomnil, da je roman Laure Esquivel ljubeče zrežiral njen mož Alfonso Arau (režeči blagajnik Herrera iz *Divje bande*).

23. Blini Demidoff au Caviar (ajdove palačinke s kaviarjem in kislo smetano); Potage à la Tortue (želvja juha); Caille en Sarcophage avec Sauce Périgourdine (prepelice v lupini iz listnatega testa z gosjimi jetri in omako iz tartufov); La salad (solata z belgijsko endivijo in orehi

v prelivu s kisom); Les Fromages (gorgonzola, papaja, fige in ananas), veliki finalni posladek je Savarin au Rhum avec des Figes et Fruit Glacée (rumov rahli kolač s figami in z ledenim sadjem), meni so zakrožili izbrani šampanjci, likerji, konjaki in redka vina, med katerimi izstopa Clos de Vougeot, vso hrano so servirali na najboljšem kitajskem porcelanu, z izbranim jedilnim priborom in kristalnimi kozarci. Filmska in kulinarična mojstrovina *Babetina gostija* (Babettes gæstebud, 1987, Gabriel Axel) po romanu Isaka Dinesena (= Karen Blixen).

24. Lahka ribja pašteta za predjed, krompirjeva juha in prepelice z rižem za glavno jed (prvi par) + golob in jagnjetina (drugi par) + kar pač pride na mizo (tretji par)

V filmu *My Dinner with Andre* (1981, Louis Malle) se ne zgodi nič dramatičnega, dva prijatelja se dobita, gresta v restavracijo in se pogovarjata ob večerji. V filmu ceste *The Trip* (2010, Michael Winterbottom) nastopata še dva prijatelja, ki se odpravita na na gastronomsko popotovanje po severni Angliji, vmes pa oponašata Michaela Caina. Tretji par prijateljev raziskuje kalifornijske *Stranpoti* (Sideways, 2004, Alexander Payne) in lovu na vino, ženske in celó hrano.

25. Pasja hrana

Mel Gibson jo ima očitno rad: v *Cestnem bojevniku* (*Mad Max 2: The Road Warrior*, 1981, George Miller) slastno pomalica konzervo pasje hrane Diny-Di (resnična blagovna znamka), v *Smrtonosnem orožju 3* (*Lethal Weapon 3*, 1992, Richard Donner) pa žveči piškote za pse, ker naj bi se menda odvajal od kajenja. Kaj bomo pa s pijačo, Mel?

26. Podgane

V psihološkem trilerju *Kaj se je zgodilo s punčko Jane?* (*What Ever Happened to Baby Jane?*, 1962, Robert Aldrich) zlobna Bette Davis svoji invalidni sestri Joan Crawford servira skrivnostno jed, pokrito s srebrnim pokrovom. Sestradena sestra s strahom dvigne pokrov in zagleda tolsto mrtvo podgano, lepo garnirano na posteljici iz paradižnikovih rezin ... Podgane so pekli in jedli tudi južnjaški ujetniki v vesternu *Macho Callahan* (1970, Bernard L. Kowalski).

27. Mušnice

V romantično-kulinaričnem vesternu *Slepilo* (*The Beguiled*, 1971, Don Siegel) gojenke dekliškega internata Clintu Eastwoodu najprej odrežejo nogo, nato pa ga še zastрупijo s strupenimi gobami. Do konca. Ko smo že pri Clintu: v franšizi o Umazanem Harryju se je redno basal z nezdravo hitro hrano, potem pa na tolovaje po ulicah streljal s polnimi usti.

28. Cocktail iz švica debeluha

Čprav je Johnny Knoxville s kompanijo po grlu spravil že marsikaj gnusnega, izstopa napitek, ki ga je v filmu *Jackass 3D* (2010, Jeff Tremaine) zaužil eden od udeležencev

in takoj zatem bruhal.

29. Iztrebki

Divine v *Rožnatih plamencih* (*Pink Flamingos*, 1972, John Waters) zares poje pasji drek. Fašistična klika v *Salò ali 120 dni Sodome* (*Salò o le 120 giornate di Sodoma*, 1975, Pier Paolo Pasolini) prisili mlade fante in dekleta, da jedo lastne iztrebke. Ponižana temnopolta služkinja v medrasni drami *Služkinje* (*The Help*, 2011, Tate Taylor) svoji rasistični beli gazdarici speče njeno priljubljeno čokoladno pito, ki jo ta z užitkom pospravi; vendar osnovna sestavina v piti ni bila čokolada, pač pa govno ... In to črno govno! Eden bolj sprijenih filmov je zagotovo *Človeška stonoga* (*The Human Centipede*, 2009, Tom Six), kjer je trojica prišita z usti na anus drugega. V tej prehranjevalni verigi se najslabše godi zadnjemu v vrsti, saj dobi samo ostanke ostankov. O nadaljevanjih raje ne bi ...

30. Alienovi izločki in telesne tekočine

John Hurt v *Osem potniku* (*Alien*, 1979, Ridley Scott) neprostoovoljno pogoltne alienovo spermo (za razliko od številnih porno igralk, ki to počno konsenzualno), zatem ekspresno »zanosi« in v hudih mukah »rodi« malega alienčka. In to med večerjo. Polno skledo zdrizasto zelenega alienovega bruhanja so degustirali tudi v debiju Petra Jacksona *Slab okus* (*Bad Taste*, 1987).

31. Hrana kot način samomora

Štirje prijatelji se odločijo, da se bodo nažrli do smrti, pri tem pa jih bodo zabavale še prostitutke. V paradi objestnosti, vulgarnosti in obscenosti se bašejo z enormnimi količinami hrane (svinjina, govedina, divjačina, perutnina, ostrige, testenine in kulinarne kreacije, kot so tri vrste jetrne paštete v obliki katedrale sv. Petra ali orjaška torta v obliki ženskih prsi ...), dokler jih bakanalije res ne spravijo v grob ... Ee, hladilnico za živež. Film, ki zahteva izbran okus in dober želodec: *Veliko žretje* (*La grande bouffe*, 1973, Marco Ferreri). Prenažiranje je pravzaprav zelo primerna metafora za čas, v katerem živimo.

32. Soupe de poisson, Caille aux raisins, Pied de à la mode de Caens

Žena britanskega policijskega inšpektorja v Hitchcockovem trilerju *Blaznost* (*Frenzy*, 1972) obiskuje kuharski tečaj *Continental school of Gourmet cooking*, zato svojega moža vsak dan preseneti (beri: terorizira) z izbranimi francoskimi specialitetami. Inšpektor se bori z bolj ali manj neužitnimi zmazki (juha z jeguljami in ribjimi glavami, prepelica z grozdem, svinjski parklji v omaki ...) in ostaja kronično lačen, zato se v službi baše s klobasami, jajci in šunko. Tudi morilec preferira preprostejšo hrano, saj odvrže žrtev na kamion s krompirjem.

33. Sendvič s piščancem brez piščanca

Bobby Eroica Dupea (Jack Nicholson) v filmu *Pet lahkih komadov* (*Five Easy Pieces*, 1970, Bob Rafelson) naroči kos toasta za k večerji, vendar ga osorna natakarka zavrne, češ da toasta ne more dobiti posebej, pač pa le skupaj s piščančjim sendvičem s solato z menija. Bobby mirno naroči piščančji sendvič, vendar brez solate in brez piščanca. Natakarko potrpežljivo pouči, naj mu torej prinese le toast, piščanca naj zadrži, na koncu pa mu računa za cel sendvič in tako ne bo kršila pravil. »Torej naj piščanca zadržim?« sumničavo vpraša natakarka, na kar Bobby sarkastično odvrne: »Zadržite ga med svojimi koleno!«

34. Kanadska jetrca, ameriška pita in francoski toast

Skrunjenje hrane. Odraščajoči *Léolo* (1992, Jean-Claude Lauzon) v mehka in vlažna telečja jetrca izdolbe luknjo, vanjo vtakne tička in uživa, ko z zabavo konča pa jetrca odnese mami, ki jih speče za večerjo. Na podobno idejo je prišel tudi potrební Jason Biggs v *Ameriški piti* (*American Pie*, 1999, Paul in Chris Weitz), le da namesto jetrc onečasti še toplo ameriško tradicionalno jed. Najslabše pa jo odnese prijazen mladenič Kyle iz komedije *Road Trip* (2000, Todd Phillips), ki natakarka vladno obvesti, da je na njegovem toastu sladkor v prahu, ki ga ne sme uživati; ustrežljivi natakarka oba kosa toasta odnese v kuhinjo, kjer ju temeljito obliže, nato si enega zatlači v mednožje, drugega pa zalepi na zadnjico, za povrh še malce potelovadi in poprdi ter spet postreže toast. Kyle je zelo zadovoljen. Mi pa se odslej ne bomo nikoli več pritoževali nad hrano v restavracijah.

35. Štrudelj s smetano

Prizor iz *Neslavnih barab* (Inglourious Basterds, 2009, Quentin Tarantino), kjer »lovec na Žide« Hans Landa (Christoph Waltz) v elitni pariški restavraciji nadleguje Shosanno, je zanimiv zaradi dveh razlogov. Prvič, ker sredi Pariza strežejo štrudelj, kar je ponižanje francoske gastronomije in nemška kulinarčna okupacija. In drugič, ko zanjo naroči kozarec mleka, ji subtilno sporoča, da ve, kdo je (Shosanna je Židinja, ki se je skrivala na mlečni kmetiji), zato se lahko naslaja nad njenim strahom in nemočjo. Poleg tega jo muči še s smetano na štrudlju, ki ni košer. Še en izvrsten Tarantinov »namizni« prizor.

36. Krona iz jagnječih reber, zašitih z vrvjo, ter polnjena z maso iz perutnine in obloženimi kruhki

Felicijino potovanje (Felicia's Journey, 1999, Atom Egoyan): odlični Bob Hoskins je vodja podjetja za dostavo hrane, ki v prostem času gleda stare posnetke svoje seksi in dominantne mame (verzija Nigelle Lawson iz 50. let), ki je na imela na TV kuharsko oddajo. Če človek tako obsedeno spremlja oddaje svoje mame, pripravlja hrano po njenih receptih (eden od receptov vključuje ščipanje purana, da se meso zmečča) in celo »obeduje« z njo, potem vemo, da je z njim nekaj hudo narobe ... Ja, hrana in kuhanje sta lahko tudi vir zla. Še ena z Bobom Hoskinsom: v *Sirenah* (Mermaids, 1990, Richard Benjamin) se zagleda v ekscentrično samohranilko Cher, ki svojima hčerkama še nikoli ni skuhalo nič toplega, pripravlja jima edinole umetelno dekorirane obložene kruhke, kanapejčke in hladne prigrizke.

37. Pripraviti 524 receptov iz knjige *Mastering the Art of French Cooking* (1961) Julie Child v 365 dneh in proces popisati na blogu

To nalogo si je zadala mlada Julie Powell v prvem filmu, posnetem po blogu, *Julie & Julia* (2009, Nora Ephron), kar se je izkazalo za zahtevno, mukotrпно in drago, a izpol-

njujočo izkušnjo. Najbolj huronski prizor je, ko Dan Aykroyd v oddaji *Saturday Night Live: The French Chef* (1978) s piskajočim glasom parodira nastop Julie Child v njeni kuharski TV-oddaji: Aykroyd, ki pripravlja *poularde demi-désosée* (napol izkoščičenega piščanca), gledalcem položi na dušo, naj vedno shranijo jetrca, saj jim bodo že še prišla prav, si pri rezanju odreže pol palca, da kri brizga vsenaokrog, rano poskuša zamašiti z jetrci, a mu ne uspe, nazadnje pa se okrvavljen zgrudi na piščanca. *Bon appétit!*

38. Hrana kot umetnost

Tradicionalni tajvanski kuharski velemojster

s svojimi tremi lepimi in trmastimi hčerkami ne zna komunicirati drugače kot prek jedi, zato jim vsako nedeljo skuha dovršen obrok. Tako jim sporoča, da jih ima rad. Angu Lee je z osupljivim prikazom priprave hrane v filmu *O jedaci in pijači, o moškem in ženski* (Eat Drink Man Woman, 1994) čudežno uspelo pretihotapiti tudi vonj, tako da se gledalcem ob gledanju osupljivih prizorov priprave hrane pcedijo sline.

39. »I'll have what she's having.« (Prinesite mi tisto, kar je naročila ona.)

Starejša gospa natakarici, potem ko je bila priča silovitemu orgazmu, ki ga je Meg

Ryan uprizorila sredi restavracije v niti ne romantični in še manj komediji *Ko je Harry srečal Sally* (When Harry Met Sally, 1989, Rob Reiner).

40. The Old96er (goveji zrezek, težak 96 unčev, oziroma 2,721 kg)

V obcestni restavraciji, kjer že tako ali tako strežejo absurdno velike porcije, gostom nudijo še dodaten izziv: tisti, ki bo pospravil cel zrezek, bo deležen brezplačne večerje za celo družino. In ker ima John Candy zelo veliko družino, sprejme izziv, potem pa se muči s superzrezkom, se poti in ga nazadnje, vključno z maščobo in žvarovino, nekako spravi vase. *Pokvarjene počitnice* (The Great Outdoors, 1988, Howard Deutch). Candy je čez šest let umrl zaradi infarkta.

41. Ljubezen na meniju

Nadaljujemo s t. i. restavracijskimi komedijami, kjer se protagonisti med pripravo in strežbo hrane smejejo, jočejo, kregajo in predvsem zaljubljujejo ... *Alice ne živi več tu* (Alice Doesn't Live Here Anymore, 1974, Martin Scorsese): Ellen Burstyn končno najde princa na kmečkem traktorju; *Bagdad Cafe* (Out of Rosenheim, 1987, Percy Adlon): nemška turistka spravi na noge zanikrno ameriško restavracijo sredi puščave; *Frankie in Johnny* (Frankie and Johnny, 1991, Garry Marshall): natak ar Al Pacino osvaja natak arico Michelle Pfeiffer; *Srce osamljenih* (Gas Food Lodging, 1992, Allison Anders): sestri odraščata v novomehiški vukojebini; *Big Night* (1996, Campbell Scott, Stanley Tucci): italijanska restavracija v New Jerseyju

pripravlja predobre jedi za lokalno klientelo; *Natak arica* (Waitress, 2007, Adrienne Shelly): noseča in nesrečna natak arica, ki peče sanjske pite, čaka na svojo porcijo sreče; *Bella Martha* (2007, Sandra Nettelbeck): nemški o napetosti med glavno kuharico in novim kuharjem, ki se bo seveda razcvetela v ljubezen, in *Ljubezenski recept* (No Reservations, 2007, Scott Hicks): ameriški fast food rimejk s Catherine Zeta-Jones in z Aaronom Eckhartom.

Za restavracijski podžanr se je specializiral Nemeč turškega rodu Fatih Akin, ki je zrežiral *Solino* (2002), kjer italijanska družina odpre prvo pizzerijo v Duisburgu v Porurju, in *Kuhinja za dušo* (Soul Kitchen, 2009), kjer se grškemu lastniku restavracije kopicijo osebne in poslovne težave, ter napisal scenarij za *Kebab Connection* (2004), kjer hoče turški priseljenec posneti prvi nemški kung-fu film. Dovolj je bilo, zapiramo.

42. Kozice z ratatouillom in grenko-sladko omako

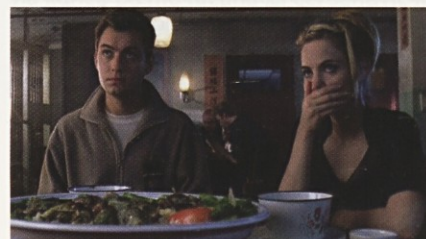
Hrana kot sredstvo zapeljevanja: ko članica milanske buržoazne smetane Emma (Tilda Swinton) okusi prvi grizljaj z izbranega krožnika sočnih kozic z lesketajočo se zelenjavo, se svetloba v restavraciji rahlo zasenči, zvoki utišajo kot pod vodo in čuti prijetno zamegljivo. Čista senzualnost hrane. Do ljubezni manjka le še grizljaj. Tudi naslov filma je lep: *Jaz sem ljubezen* (Io sono l'amore, 2009, Luca Guadagnino).

43. Maslo

Od *Zadnjega tanga v Parizu* (Ultimo tango a Parigi, 1972, Bernardo Bertolucci) dalje na

maslo ne bomo nikoli več gledali kot prej. Nenamensko uporabo živil sta si privoščila tudi ljubimca iz *Cesarstva čutil* (Ai no korida, 1976, Nagisha Oshima); ona je njegov grizljaj najprej oplemenitila s svojimi telesnimi sokovi in mu ga tako rafiniranega ponudila v degustacijo, on pa je vanjo potisnil mehko kuhano jajce, počakal, da ga je »znesla« in ga nato z veseljem pomicala; za poobedek je ona oralno ponotrnila še šop njegovih sramnih dlak.

44. Ogrožene vrste ter živalske in druge specialitete

Za petičneže, ki si to lahko privoščijo: ena sama porcija zadnjega komodoškega zmaja (vrsta varana) na svetu stane okrogel milijon dolarjev v komediji *Bruc* (The Freshman, 1990, Andrew Bergman). In ko smo že pri živalskih delikatesah: Chevy Chase v komediji *Funny Farm* (1988, George Roy Hill) pojé kar 30 koščkov okusne ocvrte jagnjetine (lamb fries), preden izve, da je zvečil ovčje testise. Skrivnost izvrstnega okusa je, kot mu zaupa ljubezniva natak arica, da otnova jajca pri kastraciji prireže zelo visoko. Tudi Leonardo DiCaprio je v *Obali* (The Beach, 2000, Danny Boyle) spil šilce kačje krvi. V ZF-trilerju *eXistenZ* (1999) je David Cronenberg postregel še z eno bizarno specialiteto s kosi mesa neznanega izvora, za katere je natak ar zagotovil, da »... mutantski plazilci in dvoživke zagotavljajo senzacionalen okus.« Jude Law začne obirati meso, iz kosti sestavi nekakšno sluzasto pištolo, ki jo napolni s svojimi zobmi, pokliče natak arja in ga ustrelji v glavo.

45. Nadrealistični obed

V farski *Diskretni šarm buržoazije* (*Le Charme discret de la bourgeoisie*, 1972, Luis Buñuel) se šest buržujev cel film potika naokoli v želji, da bi sedli in obedovali skupaj, a jih vedno nekaj zmoti. Ob neki priložnosti končno najdejo elegantno mizo in sedejo, nato pa se zavesa za njimi razpre in prese- nečena skupina spozna, da se nahaja na odru pred sovražno razpoloženo publiko. V legendarnem prizoru iz Buñuelovega filma *Fantom svobode* (*Le fantôme de la liberté*, 1974) protagonisti v dnevni sobi sedijo na školjkah in s spuščeniimi hlačami sproščeno debatirajo, v WC-ju pa se diskretno najedo.

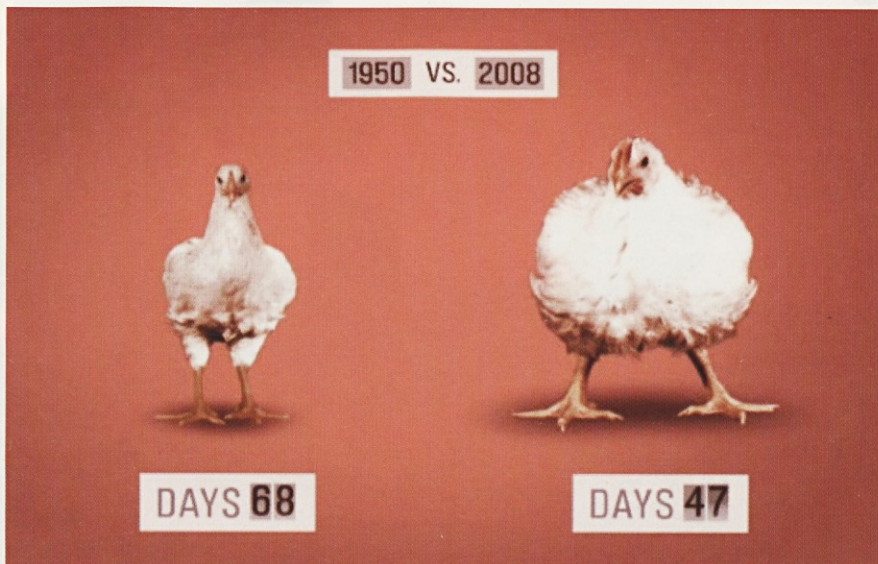
46. Deserti Ladurée

Marija Antoinetta (*Marie Antoinette*, 2006, Sofia Coppola), hči Marije Terezije (ki je v naše kraje prinesla krompir), je živela v neverjetnem razkošju in dekadenci, znana pa je po izjavi, namenjeni lačnim podložnikom, naj jedo potico, če že nimajo za kruh. Za pričujočo popartistično-rockovsko interpretacijo je pester izbor ekscentričnih slaščic izdelala znamenita pariška pekarna Ladurée (ust. 1862), vključno s famoznimi raznobarvnimi *makroni*. Vse sladke pregrehe so videti tako zapeljivo, dvorne dame pa jih kozumirajo tako senzualno, da se zdi, kot bi gledali prvi slaščičarski mehki pornič.

47. Čokolada

Čokolada je dobra stvar, a preveč dobrega ni dobro. In čokolade je definitivno preveč v filmu *Willy Wonka in tovarna čokolade* (*Willy Wonka & the Chocolate Factory*, 1971, Mel Stuart) in še več v njegovem hipertrofira-

nem rimejku *Charlie in tovarna čokolade* (*Charlie and the Chocolate Factory*, 2005, Tim Burton), kjer dobesedno teče v rekah ... Količinsko bolj zmerna *Čokolada* (*Chocolat*, 2000, Lasse Hallström) skuša odkriti zapeljivo in romantično skrivnost sladke pregrehe. Nekoliko manj romantičen način uporabe čokolade pa najdemo v socialni drami *Življenje je sladko* (*Life is Sweet*, 1990, Mike Leigh), kjer se bulimična hčerka Nicole z njo najprej baše, potem pa jo izbruha; poleg tega jo vzburja, če jo fant (mladi David Thewlis) s čokolado napacka po telesu in je z nje.

48. Tortica Charlotte Russe

Mladi Patrick »Patsy« Goldberg v gangsterski kroniki *Bilo je nekoč v Ameriki* (*Once Upon a Time in America*, 1984, Sergio Leone) kupi smetanovo tortico z rdečo višnjo na vrhu, ki jo odnese lokalni cipici Peggy, da bo iz njega naredila moškega. Ko na stopnicah čaka nanjo, podleže skušnjavi in s strani polize čisto malo smetane, nato še malo in še malo, ko pa z vrha izmakne še višnjo, je njegov boj izgubljen: plane na tortico in jo v nekaj hlastnih grizljajih pokonča. In ostane otrok.

49. Hrana brez vonja in okusa

Kako pusta bi bila naša življenja, če bi nenadoma izgubili čut za vonj in okus, nam razkriva *Popolni čut* (*The Perfect Sense*, 2011, David Mackenzie). O čudežu okusa se prepriča tudi zunajzemeljski Jeff Bridges iz filma *Mož z zvezde* (*Starman*, 1984, John Carpenter), ki prvič okusi hrano in se kar spači od neznanega ugodja. Zatorej cenimo to, kar imamo.

50. Hrana, ki jo jemo in ki jo bomo jedli

Nočemo vedeti, kaj jemo. Ne zanima nas, s čim nas pita prehrabna industrija. Zatis- kamo si oči pred tem, kako mogočne megakorporacije proizvajajo hrano, ki jo jemo, nočemo slišati o tem, kaj vse trpajo vanjo, ne tiče se nas, kako se kupljeni znanstveniki igračkajo z genetiko, in ni naš problem, v kako grozljivih pogojih živijo vse tiste živali, ki jih bodo predelali v našo hrano. Vse to za nas ne obstaja. Tudi dokumentarcev *Kruh naš vsakdanji* (*Unser täglich brot*, 2005, Nikolaus Geyrhalter) in *Hrana, d.d.* (*Food, Inc.*, 2008, Robert Kenner) nočemo gledati.